

ONSDAG 12. AUGUST 1936

Fritt Folk

En alvorlig affære for riksadvokat Sund.

Han setter et stortingsvedtak på hodet og påberoper sig sin egen forsømmelse som bevis for arbeiderpartiets uskyld

I Quislings anmeldelse mot justisminister Lie blev pekt på at han er tilsluttet den marxistiske bevegelse her i landet og er en av Arbeiderpartiets mest ytterliggående ledere. Hertil svarte riksadvokat Sund at

«Arbeiderpartiets program og praktiske politikk for ca. 3 år siden på foranledning av forsvarsdepartementets daværende chef var gjenstand for behandling så vel av påtalemyndigheten som av stortinget. Denne behandling ga ikke anledning til noen forføining mot partiet eller noen av dets medlemmer, idet det ikke fantes å være ført noe bevis for at partiets ledelse eller noen av partiets organer i øvrig hadde søkt å bringe Norge under fremmed herredømme eller inngått noe forbund som tar sikte herpå, og heller ikke noe bevis for at partiet eller noen av dets organer hadde gjort forsøk på å forandre Norges statsforfatning ved ulovlige midler.»

Om denne riksadvokatens utredning bemerket dr. jur. Herman Harris A II i bladet «Nasjonal Samling» for 6. februar år:

«Det kan ikke være annet enn den såkalte Quislingsak som riksadvokaten her stikker til — så utrolig det enn høres. Men den fremstilling som han gir av den, er sådan at min første tanke var om man ikke burde anmelde ham til statsadvokaten etter straffelovens paragraf 111 for usannhet.

Det inntrykk hans fremstilling må fremkalle er at Quislings anklager mot Arbeiderpartiet eller dets ledere for revolusjonære bestrebelsers er blitt underkjent av Stortinget. Det er ihvertfall nøyaktig det motsatte av sannheten. Og det gjelder her sannheten angående de viktigste anliggender i vår stilling som fritt og selvstendig folk.»

Ifølge sakens dokumenter er kjennsgjerningene følgende:

QUISLINGS ANKLAGE

Den 7. april 1932 erklarte statsråd Quisling i Stortinget at han vilde anklage «det kompani av oppviglerer der lever som flender av vårt samfund og har sammensvoret sig om å kaste av statens autoritet og

gjennemføre en (ny) samfundsorden. Andelig og materielt ødelegger den samfund og individ.» — «At Menstadaffæren var et planlagt opprør, som skulde gå ut over til reisning over det hele land» . . . «at den revolusjonære bevegelse i vårt land, den finansieres fra utlandet» . . . «De er så frekke at de foreslår økede bevilgninger til revolusjonært arbeid i Nord-Norge» — denne trafikk har foregått i årevis» . . . «Denne klikk sender telegrammer til Nord-Norge om at norske soldater skal

gjøre opprør, det er dem som danner seller i vår hær og flåte, i våre fabrikker og forbereder alt til revolusjon og opprør.»

STORTINGETS UNDER- SØKELSER

Stortinget nedsatte den 29. april 1932 en spesialkomite til å granske disse spørsmål. Dens flertall avga en innstilling som gikk ut på følgende: «Innledning til hvad Quisling hadde uttalt:

«Den egentlige regjering i Russland er det russiske kommunistiske part — Komintern. De offisielle russiske statsorganer og representasjoner i utlandet driver propaganda for revolusjon. — Det norske Arbeiderparti og Arbeidernes faglige Landsorganisasjon er revolusjonære organisasjoner som kjemper for å erobre statsmakten for å gjennomføre en socialistisk samfundsorden uten hensyn til om partiet har folkeflertallet bak sig eller ikke. — altså med utenomparlamentariske midler. — Komiteens flertall er enig i hvad statsråden har uttalt herom.

Det nevner videre at statsråden angir i skrivelsen at de oversendte dokumenter viser at Arbeiderpartiet i len tid de stod i Komintern (særlig 1920—21 var sterkt engasjert i virksomheten av den revolusjonære omstyrning i Norge» — Og henviser her-

DE ANKLAGEDE SOM DOMMERE I SIN EGEN SAK

Der var et mindretall i komiteen. Besynderlig nok blev to medlemmer av det samme parti som var anklaget for graverende lovstridige forhold, gitt anledning til å delta i undersøkelsene av det spørsmål om dette var riktig, — altså ikke som anklagende, men som dommere i sin egen sak. Det trenger ikke å bli sagt at disse to personer, Anton Jenssen og Fr. Monsen, fant revolusjonspartiet uskyldigere i alle anklager enn Guds engler selv, og at de foreslo at stortinget skulde uttale en streng dom over Quisling fordi han hadde rettet disse anklager på uskyldige. Derimot søker de å vekke det inntrykk at når en statsråd blir overfalt i forsvarsdepartementet, må han selv være forbyrter og foreslår at der optas forhør i anledning av overfallet på Quisling. Endelig krever de «at generalstabens etterretningsvirksomhet som indrepolitisk spioncentral straks bringes til ophør». Revolusjonspartiene har således følt de opplysninger som blev bragt om dem, pinlige og søkt å forebygge videre kontroll

SPECIALKOMITEENS NYDELIGE FORSLAG

Disse angrep fra de anklagedes side møttes fra komiteens flertall med følgende forslag. Det henviser til sine bemerkninger under de forskjellige avsnitt, og idet man forutsetter at regjeringen har sin oppmerksomhet henvendt på de i statsråd Quislings foredrag og i dokumentene berørte forhold, finner flertallet at statsrådets foredrag ikke bør gis anledning til noen forføining fra Stortingets side.

STORTINGETS VEDTAK

Saken kom op i stortinget de neste dager av juni 1932 og den endte med at stortinget erkjente at Quislings anklager var riktige, og forkastet mindretallets forslag om angrep på ham.

At avgjørelsen fikk den form at statsrådets foredrag ikke bør gis anledning til noen forføining fra stortingets side, skyldes således de angrep, revolusjonspartiet økte å rette mot Quisling, og betyr at disse angrep avvises som grunnløst. Og avgjørelsen inne-

holder erkjennelsen av at Quislings anklager mot revolusjonspartiene var berettiget. At der ikke også uttales hvad der skal gjøres mot de skyldige, er ganske selvfølgelig. Det er den administrative myndighet som har å foreslå den slags. Og stortinget understreker dette uttrykkelig ved å pålegge regjeringen å ha sin oppmerksomhet henvendt på de forhold statsråd Quisling har fremhevet.

RIKSADVOKATENS ALVORLIGE FORSØMMELSE

Dr. jur. Herman Harris A II avsluttet sin artikkel med følgende bebreidelse mot riksadvokat Sund:

«Hvis det er riksadvokatens mening at der ikke fantes ført noe bevis for de anklager statsråd Quisling hadde rettet mot revolusjonspartiet og at det var grunnen til at der ikke blev truffet noen forføining mot partiet, så er en sådan opfatning altså nøyaktig det motsatte av sannheten. Grunnen var at stortinget ikke selv har å treffe slike forføininger, undtagen når Odelstinget reiser tiltale for riksrett. Men den vilde bare ha rammet en del av de skyldige. Det var påtalemyndigheten som hadde å ta affære. Og burde ha gjort det. Men påtalemyndigheten var i øverste instans den samme riksadvokat som innehar stillingen idag. Til

redning bemerket dr. jur. Herman
Harris A a l i i bladet «Nasjonal
Samling for 6. februar år:

Stiftelsen norsk Okkupasjonshistorie 2014

«Det kan ikke være annet enn
den såkalte Quislingsak som
riksadvokaten her sikter til —
så utrolig det enn høres. Men
den fremstilling som han gir av
den, er sådan at min første tanke
var om man ikke burde anmelde
ham til statsadvokaten

for usannhet.

Det inntrykk hans fremstilling
må fremkalle er at Quislings anklager
mot Arbeiderpartiet eller
dets ledere for revolusjonære be-
strebelser er blitt underkjent av
Stortinget. Det er ihvertfall
nå faktisk det motsatte av
sannheten. Og det gjelder
her sannheten angående de viktigste
anliggender i vår stilling
som fritt og selvstendig folk.»

Ifølge sakens dokumenter er
kjennsgjøringene følgende:

QUISLINGS ANKLAGE

Den 7. april 1932 erklærte stats-
råd Quisling i Stortinget at han vil
de ANKLAGE «det kompani av op-
vislere der lever som fiender av vårt
samfund og har sammensvoret sig
om å kaste av statens autoritet og

være oprør, det er dem som danner
seller i vår hær og flåte, i våre fa-
brikker og forbereder alt til revolu-
sjon og oprør.»

STORTINGETS UNDER- SØKELSE

Stortinget nedsatte den 25. april
1932 en spesialkomite til å granske
disse spørsmål. Dens flertall avga en
fremstilling som gikk ut på følgende.
Utgangspunkt til hvad Quisling hadde ut-
talt:

Den egentlige regjering i Russland
er det russiske kommunistiske part
— Komintern. De offisielle russiske
statsorganer og representasjoner i ut-
landet driver propaganda for revolu-
sjon. — Det norske Arbeiderparti og
Arbeidernes faglige Landsorganisa-
sjon er revolusjonære organisasjoner
som «kjemper for å erobre statsmak-
ten for å gjennomføre en socialistisk
samfunnsorden uten hensyn til om
partiet har folkeflertallet bak sig eller
ikke. — altså med utenomparlame-
ntariske midler. — Komiteens flertall
er enig i hvad statsråden har uttalt
herom.

Det nevner videre at statsråden an-
fører i skrivelsen at de oversendte
dokumenter viser at Arbeiderpartiet i
den tid de stod i Komintern (særlig
1920—21 var sterkt engasert i iverk-
settelsen av den revolusjonære om-
styrting i Norge) — Og henviser her-
om særlig til dok. 69, 71—73, 76, 116
—123, 137 og 139. — Den henviser vi-
dere til en tidligere fremstilling av
statsråden hvor det heter at «partiet
(DNA) ikke har avskåret enhver for-
bindelse med Moskva» (efter skismaet
i 1923) — og «for Komintern vil sam-
ling alltid bety samling til og under
Komintern», uten at flertallet tar av-
stand fra denne uttalelse. — Om
Mønstad-affæren uttalte flertallet at
komiteen at statsråden «har hatt til-
strekkelig grunnlag for sine uttalelser
i stortinget».

som blev bragt om dem, pinlige og
søkt å forebygge videre kontroll

SPECIALKOMITEENS UTYDELIGE FORSLAG

Disse angrep fra de anklagedes
side møttes fra komiteens flertall
med følgende forslag. Det hen-
viser til sine bemerkninger under
de forskjellige avsnitt, og idet
man forutsetter at regjeringen
har sin oppmerksomhet henvendt
på de i statsråd Quislings fore-
drag og i dokumentene berørte
forhold, finner flertallet at
statsrådets foredrag ikke bør gi
anledning til noen forføining fra
Stortingets side.

STORTINGETS VEDTAK

Saken kom op i stortinget de
femte dager av juni 1932 og den
endte med at stortinget erkjente
at Quislings anklager var riktige,
og forkastet mindretallets forslag
om angrep på ham.

At avgjørelsen fikk den form at
statsrådets foredrag ikke bør
gi anledning til noen forføining
fra stortingets side, skyldes såle-
des de angrep, revolusjonspartiet
søkte å rette mot Quisling, og be-
yr at disse angrep avvises som
agrundet. Og avgjørelsen inne-